

УДК 336.22: 657:658.5

JEL Classification: H32; L23; M41

КАЛІНЕСКУ Т. В.¹, БОРТНІКОВА А. І.²

ВПЛИВ ПОЛІТИКИ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ АЕРОКОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ

DOI: <https://doi.org/10.32620/cher.2025.1.07>

Постановка проблеми. Оподаткування аерокосмічних підприємств є складним питанням, оскільки має забезпечити як наповнення державного бюджету, так і стимулювати розвиток цієї високотехнологічної галузі. Тому питання формування оптимальної податкової політики стають нагальними і спрямовані на максимізацію чистого прибутку за чітко визначеними параметрами середовища функціонування і задля зміцнення економічної безпеки підприємств аерокосмічної галузі. *Мета дослідження* – визначити вплив податкової політики з оподаткування прибутку на економічну безпеку та розробити рекомендації щодо оптимізації рівня податкового навантаження на підприємства аерокосмічної галузі. *Об'єктом дослідження виступає* політика оподаткування прибутку аерокосмічних підприємств. *Методи використання в дослідженні* – ними стали сучасні способи і технології наукового пізнання, методи й методики проведення наукових досліджень, інструменти системного, комплексного, економічного аналізу, принципи управління підприємствами та їх податковою політикою, що дозволило оцінити вплив оподаткування прибутку підприємств на економічну безпеку та означити напрями оптимізації податкової політики в сучасних умовах господарювання. *Гіпотезою дослідження* стало припущення щодо можливості означити напрями оптимізації податкової політики та її ефективний вплив на економічну безпеку підприємств аерокосмічної галузі. *Виклад основного матеріалу.* Розкрито аналітичні засади формування податкової політики з оподаткування податком на прибуток в контексті забезпечення економічної безпеки аерокосмічних підприємств. Рекомендовано етапи процесу розробки податкової політики підприємства та проаналізовано вплив податкової політики, як частини економічної безпеки підприємства, на рівень податкового навантаження. Означено шляхи оптимізації податкового навантаження з огляду на зміцнення економічної безпеки підприємств аерокосмічної галузі. *Оригінальність та практична значимість дослідження* підтверджується проведенням аналізом податкового навантаження на підприємства аерокосмічної галузі в сучасних умовах господарювання та наданими рекомендаціями щодо шляхів оптимізації податкового тиску, що дасть змогу оптимізувати податкову політику на цих підприємствах. *Висновки та перспективи подальших досліджень.* Доведена необхідність впровадження оптимальної податкової політики підприємства, що є важливим інструментом зміцнення його економічної безпеки, дозволяє мінімізувати податкові ризики, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток. Запропоновані підходи до зниження податкового навантаження шляхом оптимізації витрат, використання пільгових режимів та аутсорсингу дозволять зменшити базу оподаткування з податку на прибуток та знизити податкові ризики. Подальші дослідження будуть присвячені розро-

¹ **Калінеску Тетяна Василівна**, д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнес-адміністрування, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Calinescu Tetyana, Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Management and Business Administration Department, National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4919-5788>

e-mail: tetyana.calinescu@gmail.com

² **Бортнікова Анна Ігорівна**, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування», Національний аерокосмічний університет імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», м. Харків, Україна.

Bortnikova Anna, second-level education student for specialty 071 «Accounting and Taxation», National Aerospace University «Kharkiv Aviation Institute», Kharkiv, Ukraine.

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-5886-4939>

e-mail: a.i.bortnikova@student.khai.edu

[Creative Commons Attribution
NonCommercial 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

бці моделей оптимізації податкової політики для різних галузей національної економіки, що надасть можливість автоматизувати процеси податкового планування та прогнозування податкових платежів, мінімізувати податкове навантаження та проводити оцінювання податкових ризиків. А також буде приділено увагу пошуку податкових важелів підтримки інноваційних галузей національної економіки, в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Ключові слова:

податок на прибуток підприємств, податкова політика, економічна безпека, оптимізація оподаткування, податкове планування.

INFLUENCE OF PROFIT TAXATION POLICY AEROSPACE ENTERPRISES ON ECONOMIC SECURITY

Formulation of the problem. Taxation of aerospace enterprises is a complex issue, because it should ensure like the state budget and stimulating the development of this high-tech industry. Therefore, the issues of forming an optimal tax policy become urgent and are aimed at maximizing net profit according to clearly defined parameters of the operating environment and to strengthen the economic security of aerospace enterprises. *The purpose of the research* is to determine the impact of the tax policy on income taxation on economic security and to develop recommendations for optimizing the level of the tax burden on enterprises in the aerospace industry. *The object of the research* is the policy of taxation of the profit of aerospace enterprises. *The methods of the research* are modern methods and technologies of scientific knowledge, methods and techniques of conducting scientific research, tools of systemic, complex, economic analysis, principles of management of enterprises and their tax policy, which made it possible to assess the impact of corporate income taxation on economic security and to identify directions for tax policy optimization in modern economic conditions. *The hypothesis of the research* was an assumption about the possibility to determine the directions of optimization of the tax policy and its effective impact on the economic security of the enterprises of the aerospace industry. *The statement of basic materials.* Analytical principles of formation of tax policy on income tax taxation in the context of ensuring the economic security of aerospace enterprises are revealed. The stages of the process of developing the company's tax policy are recommended and the impact of the tax policy, as part of the economic security of the company, on the level of the tax burden is analyzed. Ways to optimize the tax burden with a view to strengthening the economic security of enterprises in the aerospace industry have been determined. *The originality and practical significance of the research* is confirmed by the analysis of the tax burden on aerospace enterprises in modern business conditions and the recommendations on ways to optimize the tax pressure, which will make it possible to optimize the tax policy at these enterprises. *Conclusions and perspectives of further research.* The proven necessity of implementing the optimal tax policy of the enterprise, which is an important tool for strengthening its economic security, allows minimizing tax risks, increasing competitiveness and ensuring stable development. The proposed approaches to reducing the tax burden by optimizing costs, using preferential regimes and outsourcing will allow reducing the tax base from income tax and reducing tax risks. Further research will be devoted to the development of tax policy optimization models for various sectors of the national economy, which will provide an opportunity to automate the processes of tax planning and forecasting tax payments, minimize the tax burden and assess tax risks. Attention will also be paid to the search for tax levers to support innovative branches of the national economy, in the conditions of martial law and post-war reconstruction.

Key words:

corporate income tax, tax policy, economic security, optimization of taxation, tax planning.

Постановка проблеми. Аерокосмічна галузь є стратегічно важливою для будь-якої держави, оскільки вона впливає на науково-технічний прогрес, національну безпеку та економічне зростання. Оподаткування аерокосмічних підприємств є складним питанням, оскільки, з одного боку, необхідно забезпечити наповнення державного бюджету, а з іншого – стимулювати розвиток цієї високотехнологічної галузі. Тому питання формування податкової політики стають нагальни-

ми і спрямовані на підбір таких режимів оподаткування, які даватимуть змогу максимізувати суму чистого прибутку за чітко визначеними параметрами середовища функціонування підприємств та ринкової кон'юнктури. Саме ці питання потребують сучасного вирішення й удосконалення з точки зору формування оптимальної податкової політики і зміцнення економічної безпеки підприємств аерокосмічної галузі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поняттю економічна безпека підприємств приділена увага в працях таких вчених економістів як: Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. [1]; Штангрет А.М., Котляревський Я.В., Караїм М.М. [2]; Ярова Ю.О. Артеменко Л.П. [3] та інших. Так, авторських працях [4, 5] доведено, що не зважаючи на значний перелік досліджень теоретичних і практичних аспектів економічної безпеки, проте ще й досі не існує чіткого її визначення. Так, деякі автори [2] вважають, що головна ознака економічної безпеки підприємства полягає в тому, щоб гарантувати його стабільне та максимально ефективне функціонування сьогодні і високий потенціал розвитку в майбутньому. Із цим не можна не погодитись, бо одним із чинників, що впливає на діяльність підприємства та його економічну безпеку якраз і є податкова політика. Саме дослідженням ефективного впровадження податкової політики контексті оптимізації податкового навантаження підприємств займаються такі вчені як: Атаманюк І.І. [6]; Кононова О.Є., Шпатакова О.Л. [7]; Короткова О.В. [8]; Орищин Т.М. [9]; Слав'янська Н.Г. [10]. Наведені, а також авторські дослідження [11, 12] доводять, що податкова політика є одним із інструментом зміцнення економічної безпеки підприємства, а значить вона має бути збалансованою, враховувати як інтереси бізнесу, так і вимоги податкового законодавства [13, 14]. Ефективна податкова політика дозволяє підприємству мінімізувати податкові ризики, підвищити свою конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток.

Формулювання мети статті. Визначити вплив податкової політики з оподаткування прибутку на економічну безпеку та розробити рекомендації щодо оптимізації рівня податкового навантаження на підприємства аерокосмічної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведені дослідження доводять, що існуюча податкова система та податкова політика, що запроваджується в країні, впливає на функціонування та ділову активність підприємств. Саме проведення ефективної вмотивованої податкової політики в умовах воєнного стану забезпечують необхідними доходами державу. Однак, через нестабільність сучасних умов господарювання та нові податкові реформи, в тому числі з оподаткування прибутку, приводить до надмірного податкового навантаження на підприємствах.

Слід звернути увагу й на те, що при формуванні податкової політики, в т.ч. з оподаткування прибутку аерокосмічних підприємств, необхідно враховувати специфіку галузі, яка характеризується високими витратами на дослідження та розробку нових проектів, довгими циклами виробництва та високим рівнем конкуренції на глобальному ринку. Аерокосмічна галузь є високотехнологічною та потребує значних інвестицій на довгострокову перспективу, а значить зміцнення економічної безпеки підприємств цієї галузі є надзвичайно важливою не лише для підприємства, а й для національної економіки в цілому. Тож, якщо в рамках формування податкової політики, зосередитись на податку з прибутку, зокрема на його ставці, то вона, безпосередньо, впливає на фінансовий стан і, відповідно, на економічну безпеку підприємств. Високі ставки податку на прибуток можуть відштовхнути інвесторів, оскільки зменшують очікувану прибутковість інвестицій, а от податкові пільги та стимули – навпаки, мотивують інвестувати в виробництво та нові технології. Високі податкові платежі обмежують фінансові ресурси, необхідні для покриття операційних витрат, інвестицій та погашення боргів, а значить зменшують фінансову стійкість підприємства. Саме нестабільна податкова політика створює додаткові ризики для бізнесу та може призвести до непередбачуваних фінансових наслідків. Через таку невизначеність виникає потреба в більш ефективному формуванні політики з оподаткування податком на прибуток аерокосмічних підприємств та зменшенні її впливу на економічну безпеку.

Виходячи із вищезазначеного можна запропонувати таку послідовність удосконалення податкової політики з оподаткування податком на прибуток в рамках діяльності окремих підприємств аерокосмічної галузі (рисунок 1).

Із рисунку 1 витікає, що удосконалення податкової політики підприємства аерокосмічної галузі може відбуватися в кілька етапів, кожний з яких має свою мету, завдання та форми реалізації [9, 14]:

1. Дослідження стану фінансово-господарської діяльності підприємства та існуючих механізмів сплати податків, на якому проводиться аналіз поточної ситуації з оподаткування, виявляється наявна заборгованість перед бюджетом та оцінюється можливість її погашення.

Рисунок 1 – Послідовність формування податкової політики з оподаткування податком на прибуток аерокосмічного підприємства
Джерело: розроблено авторами

2. Визначення пріоритетних напрямків розвитку виробництва та можливостей зниження податкового навантаження, в рамках якого виділяються певні пріоритети розвитку, види продукції; відбувається аналіз можливостей зниження оподаткування, визначається розмір сплати податків в порівнянні з обсягами діяльності, уточнюється стратегія розвитку підприємства та можливості зниження податкової напруги.

3. Розробка альтернатив сплати податків та формування податкового календаря, на якому оцінюються можливості застосування податкових пільг та ефективність вибраних альтернатив.

4. Вибір оптимальної схеми оподаткування з позицій мінімізації податкових платежів та покращення фінансового стану подальшого розвитку підприємства.

5. Пошук легальних можливостей відстрочення податкових платежів на максимально тривалий термін.

6. Контроль виконання податкової політики, в процесі якого здійснюється оперативне коригування заходів щодо фінансового оздоровлення та відстеження своєчасного нарахування і сплати податків.

7. Оцінювання ефективності податкової політики з позицій прибутковості підприємства. Задля чого можна залучити загальновідомі показники визначення податкового навантаження до та після здійснення заходів оптимізації податкової політики на підприємстві та використати їх в процесі податкового планування.

Вказані етапи дають можливість розробити дієву податкову політику на підприємстві, яка ґрунтується на пошуку легальних альтернатив оподаткування, виборі найбільш ефективних варіантів здійснення податкових платежів для мінімізації податкового тиску. Саме такі підходи до формування податкової політики дозволяють поліпшити фінансовий стан підприємства та протистояти різноманітним ризикам, створити комфортний соціально-економічний та психологічний «клімат», зміцнити економічну безпеку підприємства. Зниження податкового навантаження також дозволить поліпшити інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність роботи

підприємства. Проте занадто високі податкові платежі можуть обмежити фінансові ресурси підприємства, необхідні для інвестицій, вплинуть на його розвиток, порушать стабільність у роботі та підвищать фінансові ризики. Тож формування сприятливої податкової політики, що передбачає оптимізацію податкових платежів є запорукою привабливості підприємства для інвесторів, що дозволяє підвищувати дохідність капіталу та його стійкість до зовнішніх потрясінь. А правильно побудована податкова політика дозволяє підприємству знизити собівартість продукції (або послуг), підвищити його конкурентоспроможність на ринку товарів й капіталу, мінімізувати податкові ризики та інші негативні наслідки невиконання податкових зобов'язань.

Проте розробка ефективної податкової політики має враховувати специфіку аерокосмічної галузі, бути спрямованою не тільки на мінімізацію ризиків та забезпечення фінансової стабільності підприємств, але й на стимулювання їх розвитку, що в посилює економічну безпеку як окремих підприємств, так і галузі в цілому. Оскільки податкова політика є частиною податкової безпеки підприємства тому для її зміцнення методами оптимізації податкової політики необхідно визначити та оцінити усі можливі податкові ризики, знизити їх негативний вплив на діяльність підприємства. Тож формування виваженої податкової політики та її реалізація є ключовим фактором в системі управління підприємством та його економічною безпекою. А значить податкова політика має стати повноцінною складовою частиною загально-економічної стратегії підприємства, що передбачає розробку і прийняття виважених управлінських рішень, спрямованих на формування фінансового потенціалу та підви-

щення його ефективності. Тож основною ціллю податкової політики підприємства стає максимізація чистого прибутку при заданих параметрах податкового середовища і ринкової кон'юнктури.

Окрім того, впровадження ефективної податкової політики дає змогу підприємству оцінити рівень податкового навантаження, здійснити заходи щодо збереження фінансової стійкості, зміцнення економічної безпеки за рахунок зменшення податкового тиску. Саме виявлення впливу податкового навантаження на економічну безпеку підприємства має стати важливим аспектом управління фінансовою діяльністю. Загалом податкове навантаження визначається обсягом податків, які підприємство сплачує до бюджету, а значить має суттєвий вплив на економічну стійкість, конкурентоспроможність та фінансову стабільність. Високе податкове навантаження зменшує доступні кошти для інвестування, скорочує обсяги модернізації обладнання, впровадження інновацій та розширення бізнесу, а надмірні податкові платежі – приводять до ускладнення своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед постачальниками, працівниками та кредиторами, спонукає підприємства до уникнення сплати податків шляхом приховування доходів, що негативно позначається на репутації та загальному стану економічної безпеки. Тож, постійний податковий тиск може привести до вразливості підприємства у зовнішньому і внутрішньому середовищі його діяльності, що викликає економічну рецесію та зміну в законодавстві країни.

Так, проведене дослідження податкового навантаження в рамках підприємств аерокосмічної галузі дозволило виявити певну динаміку в рамках акціонерних підприємств (таблиця 1).

Таблиця 1 – Усереднена динаміка рівня податкового навантаження на акціонерних підприємствах аерокосмічної галузі

Показники рівня податкового навантаження, %:	2019	2020	2021	2022	2023	Темп росту (зниження), %
Загальне податкове навантаження	17,0	11,5	10,1	12,6	9,9	-41,8
Податком на прибуток	3,4	6,6	7,0	5,8	6,7	98,4
Єдиним соціальним внеском	5,8	5,9	5,4	8,9	5,6	-3,8
Податком на доходи фізичних осіб	4,7	3,9	3,6	7,0	4,9	2,9
Військовим збором	0,4	0,3	0,3	0,6	0,4	2,9

Джерело: складено авторами

Рівень податкового навантаження розрахований як відношення суми сплачених податків до суми чистого доходу у відсотках. Як витікає із таблиці 1 значний приріст рівня податкового навантаження саме відбувається в рамках сплати податку на прибуток, а по загальному рівню податкового навантаження відбувся спад майже на 40%, що свідчить про певну тенденцію до зниження. Слід звернути увагу, що впродовж воєнного стану держава на рівні законодавства вводить заходи щодо зменшення податкового навантаження на бізнес, впроваджує пільгове оподаткування для окремих груп товарів та вводить мораторій щодо проведення податкових перевірок. Подібні заходи діяли впродовж 2022 та 2023 років, однак, починаючи з грудня 2024 року, державою введено новий Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» [13], що збільшує військовий збір з 1,5% до 5%, підвищить рівень податкового навантаження на доходи фізичних осіб та зменшить рівень доходів населення. Виходячи з цих змін, підприємства має сформувати та реалізувати ефективну податкову політику, яка відповідатиме критеріям економічної безпеки та дасть змогу уникнути податкових ризиків. В таких умовах виникає необхідність у проведенні податкового контролю в системі управління підприємства до складу якого має входити і податкового менеджменту, без якого неможливо формування політики оподаткування на підприємстві. Впровадження податкового контролю дозволить знизити збитки та збільшити прибуток, виявити та ліквідувати причини ризиків на самому початку та зробить підприємство інвестиційно привабливим. Тож податкове навантаження є ключовим фактором, що впливає на економічну безпеку підприємства, тому важливо впроваджувати ефективні стратегії оптимізації податків для забезпечення стійкого розвитку підприємства та його конкурентоспроможності. Виходячи із вище вказаного можна запропонувати такі методи оптимізації податкового навантаження з огляду на економічну безпеку підприємства, а саме:

1. Податкове планування, що передбачає впровадження механізмів планування, які дозволяють мінімізувати податкові платежі в межах законодавства.

2. Оптимізацію структури витрат, завдяки чому буде здійснений перерозподіл витрат для зменшення бази оподаткування.

3. Використання пільгових режимів на кшталт застосування спеціальних податкових режимів (єдиний податок, спрощена система оподаткування), за наявності яких можна знизити податковий пресинг.

4. Аутсорсинг в рамках удосконалення податкового обліку, що допоможе залучати спеціалізовані компанії для мінімізації ризиків, податкових помилок і штрафів.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження на підприємствах аерокосмічної галузі дозволило зробити такі висновки:

Формування податкової політики підприємств аерокосмічної галузі є важливим інструментом зміцнення його економічної безпеки. Така політика має бути збалансованою, враховувати як інтереси бізнесу, так і вимоги податкового законодавства. Запровадження ефективної податкової політики дозволяє підприємству мінімізувати податкові ризики, підвищити свою конкурентоспроможність та забезпечити стабільний розвиток.

Основними викликами для підприємств є високе податкове навантаження, нестабільність законодавства та обмеженість фінансових ресурсів. Це ускладнює інвестування в інновації, розвиток виробництва та забезпечення фінансової стійкості.

Запропоновані підходи до зменшення податкового навантаження шляхом виваженого податкового планування, оптимізації витрат, використання пільгових режимів та аутсорсингу в процесі удосконалення податкового обліку дозволяють зменшити базу оподаткування з податку на прибуток та знизити податкові ризики.

Подальші дослідження будуть присвячені розробці моделей оптимізації податкової політики для різних галузей національної економіки, що надасть можливість автоматизувати процеси податкового планування та прогнозування податкових платежів, мінімізувати податкове навантаження та оцінювати податкових ризиків. А також буде приділено увагу пошуку податкових важелів підтримки інноваційних галузей національної економіки, в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.

Перелік використаних джерел

1. Ситник Г.В., Блакита Г.В., Гуляєва Н.М. та ін. Економічна безпека підприємництва в Україні: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 284 с.
2. Штангрет А.М., Котляревський Я.В., Караїм М.М. Економічна безпека підприємства в умовах антикризового управління: концептуальне визначення та механізм забезпечення. Львів: Укр. акад. друкарства, 2012. 288с.
3. Ярова Ю.О., Артеменко Л.П. Структура економічної безпеки підприємства в умовах кризи. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2016. № 13. С. 257-263.
4. Калінеску Т.В., Підмогильний С.С. Механізми зміцнення та основні функціональні цілі економічної безпеки підприємницької діяльності. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск № 65. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4442> (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)
5. Калінеску Т.В., Ревенко Д.С., Підмогильний С.С. Парадигма формування механізму зміцнення економічної безпеки підприємницької діяльності. *Часопис економічних реформ*. 2021. № 3(43). С. 35 – 41
6. Атаманюк І.І. Особливості організації податкового планування на підприємстві. *Економічний аналіз*. 2019. № 6. С. 32 –3
7. Кононова О.Є., Шпатакова О.Л. Податкова політика: зміст, цілі та завдання. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер.: Економічні науки*. 2016. Вип. 20(1). С. 187 – 190.
8. Короткова О.В. Особливості формування податкової політики підприємства в сучасних економічних умовах. *Ефективна економіка*. 2013. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1743> (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)
9. Орищин Т.М. Напрями оптимізації податкового навантаження підприємств в контексті податкового планування. *Економіка та суспільство*. 2021. Випуск 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/314/300> (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)
10. Слав'янська Н.Г. Податкова стратегія підприємства і оцінка ефективності її застосування. URL:

https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/58568/5/Slovianska_Yeris_Podatкова_strategiia.pdf (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)

11. Calinescu T. Optimization and differentiation in taxation: global calls. *European Reforms Bulletin*. Scientific peer-reviewed journal. Founded and edited by Center of European Reforms Studies a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg. 2021. № 2. P. 26 – 31.

12. Calinescu T., Likhonosova G., Zelenko O. International financial activities: accounting, taxation and insurance. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2022. Vol. 8. No. 2. P. 83 – 90.

13. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-IX#Text> (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)

14. Міністерство фінансів України. Податкова політика держави. URL: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> (дата зверення: 10 жовтня 2024 р.)

References

1. Sytnyk, G.V., Blakyta, G.V., Gulyaeva N.M. and other. (2020). *Economic security of entrepreneurship in Ukraine: a monograph*. Kyiv: Kyiv national trade and economy university, 284.
2. Shtangret, A.M., Kotlyarevsky, Ya.V. and Karaim, M.M. (2012). *Economic security of the enterprise in the conditions of anti-crisis management: conceptual definition and mechanism of provision*. Lviv: UAD, 288.
3. Yarova, Y.O., Artemenko, L.P. (2016). The structure of economic security of an enterprise in times of crisis. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 13, 257-263.
4. Calinescu, T., Pidmohylnyi, S. (2024). Strengthening mechanisms and main functional goals of economic security of entrepreneurial activity. *Economy and Society*, 65. Retrieved from: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4442> (Access date: October 10, 2024)
5. Calinescu, T., Revenko, D. and Pidmohylnyi, S. (2021). Paradigm of forming the mech-

anism of strengthening the economic security of entrepreneurial activity. *Time description of economic reforms*, 3(43), 35 – 41.

6. Atamanyuk, I.I. (2019). Features of the organization of tax planning at the enterprise. *Economic analysis*, 6, 32–35.

7. Kononova, O.E. Shpatakova, O.L. (2016). Tax Policy: Content, Goals and Objectives. Retrieved from: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_20/1/46.pdf (Access date: October 10, 2024)

8. Korotkova, O.V. (2013). Features of forming the tax policy of an enterprise in modern economic conditions. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1743> (Access date: October 10, 2024)

9. Orishchyn, T.M. (2021). Directions for optimizing the tax burden of enterprises in the context of tax planning. *Economy and Society*, Issue 25. Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/314/300> (Access date: October 10, 2024)

10. Slavyanska, N.G. (2017). Tax strategy of the enterprise and assessment of the effectiveness of its application. Retrieved from: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/58568/5/Slovianska_Yeris

_Podatkova_stratehiia.pdf (Access date: October 10, 2024)

11. Calinescu, T. (2021). Optimization and differentiation in taxation: global calls. *European Reforms Bulletin*. Scientific peer-reviewed journal. Founded and edited by Center of European Reforms Studies a.s.b.l. Grand Duchy of Luxembourg, 2, 26 – 31.

12. Calinescu, T., Likhonosova, G., and Zelenko, O. (2022). International financial activities: accounting, taxation and insurance. *Baltic Journal of Economic Studies*, 8(2), 83 – 90.

13. Law of Ukraine “On making changes to the Tax Code of Ukraine and other laws of Ukraine on ensuring the balance of budget revenues during the period of martial law”. (2024). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-IX#Text> (Access date: October 10, 2024)

14. Ministry of Finance of Ukraine. Tax Policy of the State. (2023). Retrieved from: <https://mof.gov.ua/uk/tax-policy> (Access date: October 10, 2024)

14. Loyko, V. V. (2015). Monitoring of economic security industrial enterprises. *Efektivna ekonomika*, 8. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4446> (Access date: October 10, 2024)

Стаття надійшла
до редакції : 21.10.2024 р.

Стаття прийнята
до друку: 30.03.2025 р.

Бібліографічний опис для цитування :

Калінеску Т. В., Бортнікова А. І. Вплив політики оподаткування прибутку підприємств аерокосмічної галузі на економічну безпеку. *Часопис економічних реформ*. 2025. № 1(57). С. 61–68.

